

ZAMONAVIY TA’LIM TEXNOLOGIYALARINING TA’LIM SIFATINI OSHIRISHDAGI O’RNI

Nabiyeva Furuza Odil qizi

Navoiy davlat universiteti tadqiqotchisi
E-mail: nabiyevafuruzaodilovna@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18973138>

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy ta’lim texnologiyalarining ta’lim sifati va samaradorligini oshirishdagi o’rni tahlil qilinadi. Xususan, raqamli platformalar, interaktiv metodlar hamda masofaviy ta’lim imkoniyatlari orqali o’quv jarayonini individuallashtirish, talabalarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish va nazorat tizimini takomillashtirish masalalari yoritiladi. Shuningdek, innovatsion yondashuvlarning pedagogik jarayonga ta’siri va ularning amaliy ahamiyati asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: zamonaviy ta’lim texnologiyalari, ta’lim sifati, innovatsion yondashuv, raqamli ta’lim, interaktiv metodlar, masofaviy ta’lim, pedagogik samaradorlik

Аннотация: В данной статье анализируется роль современных образовательных технологий в повышении качества и эффективности обучения. В частности, рассматриваются возможности цифровых платформ, интерактивных методов и дистанционного обучения в индивидуализации учебного процесса, развитии самостоятельного мышления учащихся и совершенствовании системы контроля знаний. Также обосновывается влияние инновационных подходов на педагогический процесс и их практическая значимость.

Ключевые слова: современные образовательные технологии, качество образования, инновационный подход, цифровое обучение, интерактивные методы, дистанционное обучение, педагогическая эффективность.

Abstract: This article analyzes the role of modern educational technologies in improving the quality and effectiveness of education. In particular, it examines the opportunities provided by digital platforms, interactive methods, and distance learning in individualizing the learning process, developing students’ independent thinking, and improving assessment systems. The impact of innovative approaches on the pedagogical process and their practical significance are also substantiated.

Keywords: modern educational technologies, quality of education, innovative approach, digital learning, interactive methods, distance learning, pedagogical effectiveness.

Bugungi kunda dunyoda ilm-fan texnika taraqqiyoti juda tez sur’atlarda rivojlanib, buning natijasida barcha sohalar takomillashib bormoqda. Respublikamizdagi amaldagi ta’lim tizimining huquqiy asosi hisoblangan 2020-yilning 23-sentabrida qabul qilingan “Ta’lim to’g’risida”gi Qonun ta’lim tizimining o’ziga xos xususiyatini ifodaladi. Ta’lim sohasidagi faoliyatlar bugungi kunda hukumatimiz diqqat e’tiboridagi asosiy soha sifatida yildan yilga takomillashtirilib borishi yosh avlodning yetuk rivojlanib borishida poydevor vazifasini o’tamoqda. Bundan tashqari O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 29-oktabrdagi PF-6097-son “Ilm-fanni 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to’g’risida” farmonida ham iqtisodiyot tarmoqlari va ijtimoiy sohani jadal rivojlantirish, ilmiy-intelektual hamda moliyaviy resurslarni to’liq safarbar etgan holda ilmiy-innovatsion salohiyatdan keng foydalanish, istiqbolda ilm-fanni muntazam isloh qilib borishning ustuvor yo’nalishlarini belgilash, zamonaviy bilimga ega va mustaqil fikrlaydigan yuqori malakali kadrlar tayyorlash, ilmiy infratuzilmani modernizatsiya qilish ishlarini sifat jihatdan yangi bosqichga ko’tarish vazifalari qo’yilgan.

Pedagogik texnologiya – bu ta’lim jarayonini loyihalash, tashkil etish va nazorat qilishning ilmiy asoslangan, tizimli va izchil usullar majmuasidir. U o’qituvchining maqsadga yo’naltirilgan faoliyatini aniq algoritmlar orqali rejalashtirish va o’quvchilarning bilim, ko’nikma va malakalarini shakllantirishni ta’minlaydi.

Pedagogik texnologiyaning asosiy xususiyatlari:

Maqsadga yo’naltirilganlik – oldindan aniq belgilangan natijaga erishish.

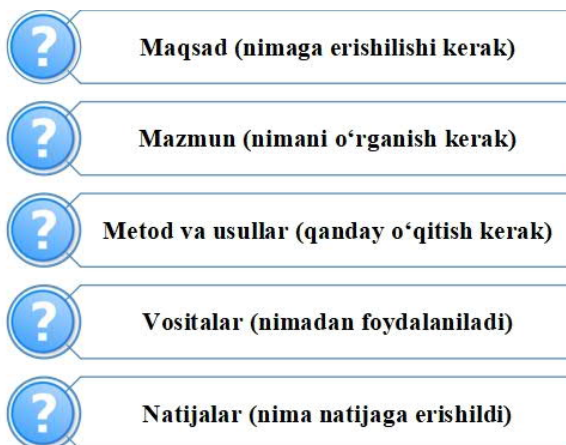
Tizimlilik – barcha elementlar (maqsad, mazmun, metod, vosita, natija) o’zaro bog’liq.

Izchillik – barcha bosqichlar ketma-ket va reja asosida amalga oshiriladi.

Qayta tiklanuvchanlik – texnologiyani boshqa sharoitlarda ham qo’llash mumkin.

Natijaviylik – o’quv jarayoni samaradorligi oldindan baholanishi mumkin.

Pedagogik texnologiyaning tarkibiy qismlari

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar – bu ta’lim jarayonini samarali tashkil qilish, talabalarning faolligini oshirish va ularning mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan innovatsion usul va vositalar majmuasidir. Ular an’anaviy usullardan farq qilib, o‘qituvchining markaziy roldan ko‘ra, talabaning faolligini oshirishga yo‘naltiriladi.

Zamonaviy ta’lim jarayonida interfaol metodlar muhim o‘rin tutadi. An’anaviy dars berish usullaridan farqli o‘laroq, interfaol metodlar talabalarning darsda faol ishtirok etishini ta’minlaydi, fikrlash, tahlil qilish, muhokama yuritish, jamoaviy ishlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Interfaol metodlar nima?

Interfaol metodlar – bu o‘qituvchi va talabalar o‘rtasida faol muloqot asosida olib boriladigan dars uslublaridir. Bunda talaba markazga chiqadi va bilimni faqat eshituvchi emas, balki izlovchi, baholovchi va muhokama qiluvchi sifatida oladi.

Interfaol metodlarning afzalliklari:

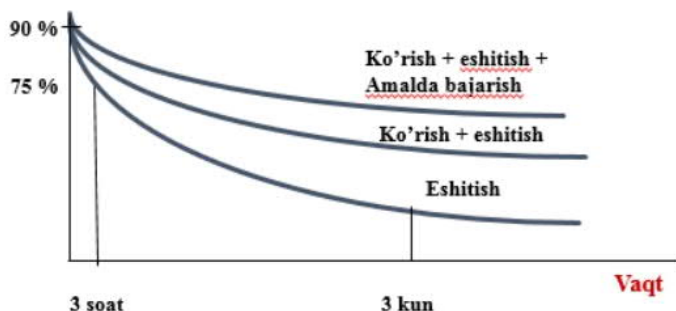
- Talabalarning darsga qiziqishini oshiradi;
- Mustaqil fikrlashga undaydi;
- Ijodkorlik va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi;
- Jamoa bilan ishlash madaniyatini shakllantiradi;
- Talabalarni faol tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi.

Xitoy faylasufi Konfutsiy shunday deydi:

Aytsang, unutaman
Ko‘rsatsang, eslab qolaman
O‘zim bajarib, anglab yetaman.

Konfutsiyning bu fikri asosida sezgi organlarini ishlatish darajasini quyidagi grafik asosida tasvirlashimiz mumkin:

Esa saqlab qolish darajasi

Raqamli texnologiyalar zamonaviy ta’lim tizimining eng muhim tarkibiy qismiga aylanib, o‘quv jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida yaratilgan elektron darsliklar, multimedia taqdimotlari, videodarslar, virtual laboratoriyalar,

“Ilmiy tadqiqotlarni amaliyotga joriy qilishning muammo va yechimlari” mavzusidagi onlayn xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallar to‘plami. NamDU - 2026-yil 20-21-fevral

simulyatsion dasturlar va onlayn ta’lim platformalari o‘quv materialini yanada tushunarli, ko‘rgazmali va interaktiv shaklda yetkazish imkonini beradi. Ayniqsa, murakkab nazariy tushunchalarni animatsiya, grafik va modellashtirish vositasida tushuntirish o‘quvchilarning mavzuni tez va samarali o‘zlashtirishiga yordam beradi.

Raqamli texnologiyalar ta’lim jarayonini individuallashtirish imkoniyatini ham yaratadi. Adaptiv o‘quv platformalari o‘quvchining bilim darajasi, qobiliyati va o‘zlashtirish tezligidan kelib chiqib, mos topshiriqlarni taqdim etadi. Bu esa har bir ta’lim oluvchiga o‘z imkoniyati doirasida bilim olish, bo‘shliqlarni to‘ldirish va mustaqil ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Natijada ta’lim jarayoni ommaviylikdan shaxsga yo‘naltirilgan tizimga o‘tadi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar nazorat va baholash tizimini takomillashtiradi. Onlayn testlar, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari va elektron jurnallar orqali bilimlarni tezkor va shaffof baholash mumkin bo‘ladi. O‘qituvchi real vaqt rejimida natijalarni tahlil qilib, o‘quvchilarning qaysi mavzuda qiyinchilikka duch kelayotganini aniqlaydi va zarur pedagogik choralarni ko‘radi.

Masofaviy ta’lim imkoniyatlari ham raqamli texnologiyalarning muhim afzalliklaridan biridir. Internet tarmoqlari orqali tashkil etilgan darslar geografik masofadan qat’i nazar, sifatli ta’lim olish imkonini beradi. Bu ayniqsa favqulodda vaziyatlar, vaqt yoki hududiy cheklolar mavjud bo‘lgan sharoitlarda ta’limning uzluksizligini ta’minlaydi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta’lim texnologiyalari ta’lim sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Raqamli vositalar, interaktiv metodlar va innovatsion yondashuvlar o‘quv jarayonini samarali tashkil etish, ta’lim oluvchilarning faolligini kuchaytirish hamda bilimlarni chuqur o‘zlashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ta’limni individuallashtirish, tezkor baholash va masofaviy o‘qitish imkoniyatlari pedagogik jarayonning yangi bosqichga ko‘tarilishiga zamin yaratadi. Zamonaviy texnologiyalardan oqilona va maqsadli foydalanish ta’lim tizimining raqobatbardoshligini oshirish hamda yuqori malakali kadrlar tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. F.O.Nabiyeva, D.I.Kamalova. O‘qitish jarayonida o‘quv faoliyatining tarkibi va tuzulishi (Elektromagnetizm bo‘limi misolida). “Ta’lim fidoyilari” ilmiy-uslubiy jurnal. 2023-yil, yanvar. 1-son. 380-385 bet.
2. F.O.Nabiyeva. “Elektr va magnetizm” fanini o‘qitishda talabalarning kreativ kompetentligini pedagogik va axborot texnologiyalari asosida takomillashtirish bo‘yicha bajarilgan ilmiy-tadqiqot ishlarining tahlili. O‘zMU xabarleri ilmiy jurnali. Toshkent shahri. 2025, 1/6/1.
3. F.O.Nabiyeva. “Issiqlik hodisalarini o‘qitishga oid umumiy metodik tavsiyalar”. “Science and innovation” International scientific journal. 2022. pp. 446-449.
4. F.O.Nabiyeva, D.I.Kamalova. Enhancing the teaching of electrical capacity and capacitors through practical training. AIP Conf. Proc. 3268, 070021 (2025), February 24, 2025 <https://doi.org/10.1063/5.0257188>.
5. F.O.Nabiyeva. Methodology For Using Modern Pedagogical Technologies In Organizing Practical Classes On The Subject “Electricity And Magnetism”. International journal of pedagogics. Vol.05 Issue10 2025. <https://doi.org/10.37547/ijp>.
6. F.O.Nabiyeva. “Elektr va magnetizm” fanini o‘qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish. Monografiya. –Navoiy.: Aziz kitobxon nashriyoti, 2025.
7. Nabiyeva, F. O. (2026). Studying The Subject “Electric Field” Of The Department Of Electromagnetism In An Untraditional Way. TLEP – International Journal of Multidiscipline, 3(2), 157-159. <https://www.tlepub.org/index.php/1/article/view/778>